

นปช. - กปปส. - พปม.

ร่วมกันปฏิรูปประเทศไทย

ประเวศ วะสี

๑. สิ่งที่ดีที่สุดท่ามกลางวิกฤต

ท่ามกลางวิกฤตทางการเมือง มีสิ่งที่ดีที่สุดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น นั่นคือทุกฝ่ายเห็นตรงกันว่าประเทศไทยต้องเปลี่ยนใหญ่ โดยจะเรียกว่าปฏิรูปประเทศไทยหรือไม่ก็ตาม คนไทยไม่เคยมีวัตถุประสงค์ตรงกัน มีแต่วัตถุประสงค์ของปัจเจกบุคคล ของกลุ่ม ของพวก ของพรรค ขององค์กร ของสถาบัน ซึ่งต่างและทอนกำลังกัน การที่ทุกฝ่ายมีวัตถุประสงค์ตรงกันว่าประเทศไทยต้องเปลี่ยนใหญ่ เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ จึงมีความสำคัญยิ่งนัก เพราะวัตถุประสงค์ที่ตรงกันจะเป็นพลังของชาติที่ทำให้ฝ่ายความยากสุด ๆ ไปได้ จึงควรจะหล่อเลี้ยงทุนบำรุงพลังของชาติที่เวลานี้ให้เติบโต ไปเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้ได้

๒. การเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้พ้นสภาวะวิกฤต

ประเทศไทยมี “ปัญหาเชิงโครงสร้าง” ที่ทำให้มีวิกฤตการณ์ในตัวเอง และวิ่งเข้าสู่สภาวะวิกฤตมากขึ้นเรื่อย ๆ มีผู้มองเห็นและเสนอแนะให้แก้ไข มาเป็นเวลานานไม่น้อยกว่า ๑๐๐ ปี เช่น เทียนวรรณ ก.ศ.ร. กุหลาบ เจ้านายและข้าราชการกลุ่มที่ทำหนังสือกราบบังคมทูล ร. ๕ เป็นต้น แต่ปัญหาเชิงโครงสร้างที่เวลานี้เข้าใจได้ยากแก้ไขได้ยาก ไม่มีใครแก้ไขได้ แม้เรามีรัฐธรรมนูญถึง ๑๘ ฉบับก็แก้วิกฤตประเทศไม่ได้ เพราะไม่ได้แก้ไขโครงสร้างที่แก้ได้ยากนั้น

คณะกรรมการปฏิรูปที่มีนายอานันท์ ปันยารชุน เป็นประธานได้วินิจฉัย(โรค) ปัญหาของประเทศว่าอยู่ที่ “โครงสร้างอำนาจ” ที่ไม่ถูกต้อง และได้ทำเอกสารข้อเสนอแนะ “ปฏิรูปโครงสร้างอำนาจ” (พิมพ์โดยสำนักงานปฏิรูป)

“โครงสร้างอำนาจ” เป็นเรื่องที่ลึกซึ้งซับซ้อน ที่คนทั่วไปไม่เข้าใจแต่มีผลกระทบต่อทุกคน และก่อให้เกิดความขัดแย้งและรุนแรงแบบที่มีผู้พูดว่า “คนไทยเหมือนไก่อยู่ในขง” ที่จิกตีกันรำไป แม้จะรอเวลาเขาเอาไปฆ่าหมดทุกตัว “โครงสร้างอำนาจ” คือ “ขง” ที่ครอบคนไทยไว้ให้จิกตีกันเหมือนไก่

๓. “เข็นครกข้ามภูเขา” ไปไม่ได้ - ภูเขาคือโครงสร้างอำนาจ

ประเทศไทยพยายามพัฒนาเศรษฐกิจ พัฒนาการเมือง พัฒนาศีลธรรม เท่าไรๆ ก็ไม่สำเร็จประดุจพยายามเข็นครกข้ามภูเขา แต่ข้ามไม่ได้เพราะภูเขาสูงชันมาก เป็นภูเขาที่ขวางกั้นการพัฒนาประเทศไทย ภูเขานี้คือโครงสร้างอำนาจ

สังคมไทยคิดเชิงอำนาจ สัมพันธ์กันเชิงอำนาจ และปกครองโดยรวมศูนย์อำนาจ

จึงเกิดความเหลื่อมล้ำ ทั้งเหลื่อมล้ำในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเหลื่อมล้ำทางสังคม ความเหลื่อมล้ำทางการเข้าถึงทรัพยากร และความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ

ความเหลื่อมล้ำที่มากเกินไปมาซึ่งสังคมที่ขาดความเป็นธรรม ทำให้ไม่เป็นไปเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และเกิดปัญหาคาน้ำปการ รวมทั้งความขัดแย้งทางการเมือง

การปฏิรูปโครงสร้างอำนาจ จึงต้องปฏิรูปวิธีคิด ปฏิรูปความสัมพันธ์ และปฏิรูปการคืนอำนาจไปให้ประชาชนปกครองตนเองให้ได้มากที่สุด เพื่อสร้างสังคมที่มีความเสมอภาค ภารดรภาพ สมรรถภาพ และสามัคคีธรรม แต่ทั้งหมดนี้ยากมาก ไม่มีใครทำได้ นอกจาก

๔. ประชาชนเป็นผู้ปฏิรูปพลังพลเมือง

การปฏิรูปโครงสร้างอำนาจ ดังกล่าวข้างต้นเป็นเรื่องยากไม่มีรัฐบาลหรือสถาบันใดๆ สามารถทำได้ ที่จะทำได้คือพลังประชาชนที่รวมตัวกันเป็นพลังพลเมืองอันเข้มแข็ง ที่มีจิตสำนึก รู้ความเป็นไปของบ้านเมือง (Well-informed citizen) เข้าใจประเด็นนโยบาย และขับเคลื่อนนโยบาย

ประชาธิปไตยเพียงกลไกเท่านั้นไม่พอ เพราะจะเฉไฉเชือนไต่ง่ายถ้าไม่ถูกกำกับ ด้วยพลังพลเมืองที่เข้มแข็ง พลังพลเมืองที่เข้มแข็งจึงเป็นปัจจัยชี้ขาดที่จะทำให้เกิด ประชาธิปไตยที่แท้จริงและเป็นผลให้ เศรษฐกิจดี การเมืองดี และศีลธรรมดี

๕. นปช. – กปปส. – พพม. ร่วมกันปฏิรูปประเทศไทย

วิกฤตการณ์ทางการเมืองมีข้อดีคือ ทำให้ประชาชนตื่นตัวทางการเมืองขนานใหญ่ ไม่ ว่าสีใดก็ตาม ภารกิจเฉพาะหน้าโดยสาระของ นปช. คือต่อต้านรัฐประหาร ซึ่งเป็นเรื่องที่ดี ภารกิจเฉพาะหน้า โดยสาระของ กปปส. คือต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นเรื่องที่ดี ใน อนาคตข้างหน้าทั้ง นปช. และ กปปส. ควรยกระดับไปเป็นพลังพลเมืองที่เข้มแข็ง สมทบกับ พลังพลเมือง (พพม.) อื่นๆที่ไม่ได้เป็นทั้ง นปช. และ กปปส. เป็นพลังพลเมืองที่ยิ่งใหญ่ มี อำนาจเหนือพรรคการเมืองและเหนือระบบราชการ เป็นพลังอำนาจทางสังคม (สังคมานุ ภาพ) และพลังอำนาจทางปัญญา ที่จะกำกับให้การเมืองและระบบราชการมีโครงสร้างและ พฤติกรรมที่ถูกต้องเป็นธรรม

พลังพลเมืองไม่อยู่ใต้อาณัติพรรคการเมือง แต่คอยกำกับให้พรรคการเมืองพัฒนา ไปสู่ความเป็นสถาบัน คือ มีความรู้ มีความดี ทำหน้าที่คัดสรรคนที่สุจริตและมีความสามารถ เข้าไปสู่วงการเมือง

พลังพลเมืองที่เข้มแข็งจะต้องมีพลัง ๕ ประการ (เบญจพละ) เข้ามาผนึกกันคือ (๑) พลังทางสังคม (๒) พลังทางปัญญา (๓) พลังแห่งความถูกต้อง (๔) พลังทางการจัดการ (๕) พลังแห่งสันติวิธี

พลังอื่นๆไม่สามารถปฏิรูปประเทศไทยได้จริง นอกจากพลังพลเมือง ขณะนี้โอกาส เป็นของสังคมไทยแล้วที่จะมีการปฏิรูปครั้งใหญ่ด้วยสันติวิธี โดยพลังพลเมือง พลังพลเมือง เป็นปัจจัยชี้ขาดอนาคตประเทศไทย

กลุ่มพลังเฉพาะกิจต่างๆ ควรยกระดับและรวมตัวกันเป็นพลังพลเมืองที่ยิ่งใหญ่ เพื่อ ปฏิรูปประเทศไทย

.....